

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

PAR kot učna MATRIKA vplivov

Kazalniki: vode, zrak in prah, hrup, tla, habitati, odpadki, toplogredni plini in raba tal

dr. Željko Pogačnik, Georudeko d.o.o., Biotehniška šola Šempeter pri Gorici · 9. 9. 2026

Cilji predavanja

PAR je v tej šoli izobraževalni pripomoček za urejanje ugotovitev.

1

Razumeti, čemu služi parametrizirano-vrednostna matrika in čemu ne služi.

2

Znati sestaviti verigo kazalnik – opažanje – dokazilo – ocena – ukrep.

3

Poznati sedem kazalnikov, ki jih uporabljamo na terenu.

4

Ločiti med oceno tveganja in ugotovljeno podatkovno vrzeljo.

Kaj PAR v poletni šoli pomeni

PAR pri nas JE

- Izobraževalni pripomoček za prevod opisnih ugotovitev v urejeno matriko.
- Vaja v tem, zakaj morajo biti okoljski vplivi merljivi, primerljivi in sledljivi.
- Skupni jezik med skupinami: vsi opisujemo isto stvar na isti način.
- Podlaga za case brief in za pogovor o ukrepih.

PAR pri nas NI

- Ni presoja vplivov na okolje in je ne nadomešča.
- Ni uradni monitoring in ni podlaga za upravno odločbo.
- Ni ocena zakonitosti obratovanja lokacije.
- Ni izračun, ki bi ga smeli navajati kot rezultat meritve.

5-KORAKOVNA PRESOJA VPLIVOV NA OKOLJE (PAR LOGIKA)

Sofinancira Evropska unija

Odpadek šteje.

5-KORAKOVNA PRESOJA VPLIVOV NA OKOLJE (PAR LOGIKA)

Sofinancira Evropska unija

Odpadek šteje.

7 OKOLJSKIH KAZALNIKOV ZA SANACIJO RUDNIKOV

1 Površinske in podzemne vode

2 Tla in prst

3 Zrak in prašenje

4 Hrup in tresljaji

5 Krajinska slika

6 Habitati in biodiverzitet

7 Odpadki in materialni tokovi

Sofinancira Evropska unija

Odpadek šteje.

Kaj je dober dokaz

Dokaz mora biti preverljiv tudi čez leto dni, ko nas ne bo več na šoli.

Fotografija

Z datumom in uro, z določeno smerjo za N in merilom (meter, banana za merilo ne šteje).
Ohranimo izvirnik z RAW podatki.

Koordinata

Z navedbo sistema in natančnosti: »46,xxxx / 15,xxxx, WGS84, ± 7 m«. Brez natančnosti je nepopolna.

Meritev

Z navedbo instrumenta, enote in časa. Če instrumenta ni bilo, zapišemo »ocena«, ne številke.

Zapis v evidenčnem listu

S podpisom opazovalca. Naknadno dopisan podatek se označi kot dopolnitev z datumom.

OCENA TVEGANJA

za vpliv na okolje

VERJETNOST ↑	Visoka Verjetno se bo zgodilo	Srednje	Visoko	Visoko
	Srednja Lahko se zgodi	Nizko	Srednje	Visoko
	Nizka Malo verjetno, da se zgodi	Nizko	Nizko	Srednje
		Nizka Majhen vpliv, lokalno	Srednja Zmeren vpliv, regionalno	Visoka Velik vpliv, obsežno
		POSLEDICA ZA RECEPTOR →		

Sofinancira Evropska unija

Odpadek šteje.

HABITATI IN BIODIVERZITETA

ocena tveganja za vpliv na okolje

VERJETNOST ↑	POSLEDICA →		
	Srednje	Visoko	Visoko
	 Invazivne vrste, začetno zaraščanje	 Krčenje gozdov, uničenje habitatov	 Močno onesnaženje, degradacija habitatov
	Nizko	Srednje	Visoko
	 Ohranjeni travniki, visoka biotska raznovrstnost	 Fragmentacija habitatov, motnje v okolju	 Degradirani habitati, izguba biotske raznovrstnosti
	Nizka	Nizko	Srednje
 Zdravi gozdovi, naravno stanje	 Ohranjeni vodotoki, dobra kakovost vode	 Robni učinki, rahlo spremenjen habitat	
Nizka	Srednja	Visoka	
Majhen vpliv, lokalno	Zmeren vpliv, regionalno	Velik vpliv, obsežno	

Sofinancira Evropska unija

Odpadek šteje.

Primer pravilno zavedenega podatka

Tako naj bi izgledal podatek, ki ga skupina odda.

Kazalnik	Opažanje	Dokazilo	Ocena	Vrzel	Ukrep
Zrak in prah	Suha interna pot ok. 300 m od roba naselja, vetrovno	Foto 11.42 + skica poti	Srednje	Ni meritve PM10	Vlaženje poti, omejitev 20 km/h
Habitati	Zarast na spodnjem delu gnezditvene stene	Foto stene, koordinata ± 6 m	Srednje	Ni podatka o zasedenosti rovov	Obrez zarasti sept.–feb.

1. Zavarovana območja v Sloveniji

Zavarovana območja varujejo naravno dediščino, ohranjajo biotsko raznovrstnost in zagotavljajo trajnostni razvoj.

- ohranjanje narave
- varstvo vrst in habitatov
- trajnostna raba virov
- izobraževanje in raziskave
- rekreacija in kakovost življenja

2. Vrste zavarovanih območij

- NARODNI PARK**
območja izjemnega pomena, najstrožji režim varstva
- KRAJINSKI PARK**
velika območja kulturne krajine, varstvo narave in kulturne dediščine
- REGIJSKI PARK**
območja naravnih vrednot regionalnega pomena
- NARAVNI REZERVAT**
strogo varovana območja, ohranitev naravnih procesov
- NARAVNI SPOMENIK**
posamezni naravni objekti redki ali izjemni pojavi

3. Pravna podlaga

Ustava RS
varstvo naravnih vrednot,
kot temeljna obveznost države

Zakon o ohranjanju narave (ZON)
ureja zavarovana območja,
vrste varstva in postopke

Direktive EU
• Direktiva o habitatih
• Direktiva o pticah

Mednarodne konvencije
• Bernska konvencija
• Ramsarska konvencija
• UNESCO

Sofinancira Evropska unija

Odpadek šteje.

4. Natura 2000 v Sloveniji

- evropsko omrežje varstvenih območij
- cilji: ohraniti vrste in habitatne tipe v ugodnem stanju
- v Sloveniji:
 - 354 območij
 - ~37 % ozemlja
- ključno orodje za varstvo narave v EU

Natura 2000 območja

ris (lynx lynx)

veliki pupek (Tetrao urogallus)

kačji pastir (Ophiogomphus cecilia)

travniki postavnež (Euphydryas aurinia)

5. Upravljanje zavarovanih območij

6. Konflikti in izzivi

širjenje poselitve
in infrastrukture

intenzivno kmetijstvo
in gozdarstvo

turizem in
preobremenjenost

invazivne tujerodne vrste

podnebne spremembe

7. Vloga naravovarstvenega tehnika

- spremljanje stanja narave
- izvajanje varstvenih ukrepov
- sodelovanje pri načrtovanju in projektih
- izobraževanje in delo z javnostjo
- dokumentiranje in poročanje

8. Primer uspešnega varstva – Obnova mokrišča

9. Sklep

zavarovana območja so temelj
ohranjanja narave

potrebujemo strokovno upravljanje
in sodelovanje vseh

vsak od nas prispeva k ohranjanju
naravne dediščine

OHRANIMO NARAVO ZA PRIHODNJE GENERACIJE.

UKREP

za obnovo in ohranjanje habitatov

KAJ

Kaj bomo naredili?

Sajenje avtohtonih drevesnih
in grmovnih vrst.
Preprečili širitev invazivnih
tujerodnih vrst.

DO KDAJ

Do kdaj bomo ukrep izvedli?

Do konca 2030

KDO

Kdo bo ukrep izvedel?

Strokovna ekipa
projekt LIFE IP RESTART

Skupaj za naravo. Danes ukrepamo za jutri.

Obnavljamo habitate, krepimo biotsko raznovrstnost in zagotavljamo trajnostno prihodnost.

Sofinancira Evropska unija

Odpadek šteje.

Ključna sporočila

Rezultat sklopa: poenostavljena PAR-matrika za izbrano lokacijo.

1

PAR je pri nas učni pripomoček – ne presoja in ne monitoring.

2

Vsaka vrstica gre skozi pet korakov: kazalnik, opažanje, dokazilo, ocena, ukrep.

3

Ocena brez navedenega receptorja ni ocena.

4

Kar ni dokazano, ni ocenjeno – gre na seznam podatkovnih vrzeli.